



СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
кафедрального каталогу
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В МАШИНОБУДУВАННІ
Обсяг (6/180)

Освітня програма «Технології машинобудування»
другого рівня вищої освіти
Спеціальність – G9 «Прикладна механіка»

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА



Пухальська Гульнара Вікторівна, доцент, к.т.н.

Контактна інформація:

-тел. 0974482072;

- e-mail: puhalska66@gmail.com;

- головний корпус, ауд. 349

Час і місце проведення консультацій:
за розкладом

ОПИС КУРСУ

Курс спрямований на формування у студентів фундаментальних знань і практичних навичок з управління витратами на підприємствах машинобудування. Студенти ознайомляться з особливостями класифікації витрат, методами їх обліку, планування та контролю, а також із сучасними підходами до аналізу ефективності використання ресурсів.

Під час вивчення дисципліни студенти опанують інструменти бюджетування, калькулювання, аналізу точки беззбитковості та управлінського контролю, що дозволить приймати обґрунтовані фінансові рішення в умовах конкурентного середовища та сезонних коливань попиту. Значну увагу буде приділено впровадженню цифрових технологій у процес управління витратами, а також аналізу кейсів із реального бізнесу.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета курсу «Управління витратами в машинобудуванні» полягає в тому, щоб сформувати у студентів системне розуміння принципів, методів та інструментів ефективного управління витратами на підприємствах машинобудування, а також розвинути практичні навички прийняття



обґрунтованих фінансових рішень з урахуванням специфіки галузі та ресурсних обмежень.

Вивчення дисципліни спрямовано на ознайомлення з базовими поняттями описової та аналітичної статистики; навчання використання статистичних методів для діагностики послуг; розвиток вміння інтерпретувати результати обробки даних у контексті управлінських рішень; формування навичок побудови аналітичних звітів і презентацій на основі статистичних досліджень.

Загальні компетенції:

- здатність до застосовування загальнонаукових та фундаментальних знань, розуміння предметної області і професії;
- здатність генерувати ініціативність та дух підприємництва;
- здатність до формування світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства;
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетенції:

- здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій, використовувати міждисциплінарні дослідження аналізу стану розвитку глобальних та локальних ринків для розв’язання складних задач розвитку машинобудівної галузі;
- здатність планувати та здійснювати ресурсне забезпечення діяльності підприємств машинобудівної галузі;
- здатність координувати та регулювати взаємовідносини з партнерами та споживачами;
- здатність до підприємницької діяльності.

Результати навчання:

- розробляти і приймати ефективні рішення з питань розвитку суб’єктів машинобудівної галузі, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики, забезпечувати їх реалізацію, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки їх впливу;
- оцінювати нові ринкові можливості, формулювати бізнес-ідеї та розробляти маркетингові заходи за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень;
- ініціювати, розробляти та управляти проєктами розвитку підприємств машинобудівної галузі із врахуванням інформаційного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення;
- здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та видів послуг (*продукції*) в сфері машинобудівної галузі.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізитами для вивчення дисципліни «Управління витратами в машинобудуванні» є засвоєння базових знань з економіки підприємств, фінансового обліку, менеджменту та організації діяльності підприємств.



Студенти мають володіти елементарними навичками аналізу фінансової інформації, розуміти основи калькулювання собівартості та принципи функціонування підприємств.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Загальний тематичний план аудиторної роботи

Номер тижня	Теми лекцій, год.	Теми практичних робіт, год.
1	2	3
Змістовий модуль 1		
1.	Тема 1. Економічна сутність витрат. Поняття та зміст управління витратами в машинобудуванні, (2 год.)	Лр. № 1. «Економічна сутність витрат. Поняття та зміст управління витратами в машинобудуванні», (2 год.)
2-3	Тема 2. Система управління витратами в машинобудуванні, (4 год.)	Лр. № 2. «Система управління витратами в машинобудуванні», (4 год.)
4-5	Тема 3. Методичні основи формування витрат підприємств машинобудування. Розрахунок собівартості в галузі машинобудування, (4 год.)	Лр. № 3. «Методичні основи формування витрат підприємств машинобудування. Розрахунок собівартості в галузі машинобудування», (4 год.)
Змістовий модуль 2		
6	Тема 4. Методи управління витратами в машинобудуванні, (2 год.)	Лр. № 4. «Методи управління витратами в машинобудуванні», (2 год.)
7,8,9	Тема 5. Функціонально-вартісний аналіз процесів формування витрат в машинобудуванні, (6 год.)	Лр. № 5. «Функціонально-вартісний аналіз процесів формування витрат в машинобудуванні», (6 год.)
10,11,12	Тема 6. Стратегічне управління витратами в машинобудуванні, (6 год.)	Лр. 6. Стратегічне управління витратами в машинобудуванні, (6 год.)
13,14,15	Тема 7. Оцінка ефективності управління витратами в машинобудуванні. Контроль управління витратами в машинобудуванні, (6 год.)	Лр. 7. Оцінка ефективності управління витратами в машинобудуванні. Контроль управління витратами в машинобудуванні, (6 год.)

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує практичне питання, тему, вирішує задачу або виконує завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, на лекціях, практичних заняттях. Її головною метою є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок. Здійснюється вона безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних



занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати та відстоювати власну точку зору. Йдеться передусім про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури.

Самостійна робота студентів під час вивчення дисципліни включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу; підготовка до виконання лабораторних робіт; вивчення окремих питань, що не викладаються на лекціях.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Літературні джерела:

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>. (дата звернення: 28.08.2022)
2. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
3. Економічна сутність ціни та ціноутворення в Україні. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ysvZNOOwosM> (дата звернення: 28.08.2022)
4. Бухоблік і податки в Україні URL: <https://www.buhoblik.org.ua/> (дата звернення: 28.08.2022)
5. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року – <https://www.zoda.gov.ua/news/48277/strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.html>
6. Стратегія розвитку міста Запоріжжя до 2028 року – https://zp.gov.ua/upload/editor/strategiya_izm.pdf
7. Статистичні служби країн світу – https://unstats.un.org/home/nso_sites/
8. Наукова бібліотека Національного університету «Запорізька політехніка» – <http://library.zntu.edu.ua/>

ОЦІНЮВАННЯ

Студент, який отримав незадовільну семестрову оцінку за результатами рубіжного контролю, має можливість покращити результат під час підсумкового опитування при наявності звітів про всі види робіт, передбачених робочою програмою дисципліни.

Поточне тестування та самостійна робота		Залік
МОДУЛЬ 1	МОДУЛЬ 2	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	



T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
10	10	20	10	15	15	20	зараховано

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється: за 100-бальною шкалою або за двобальною шкалою (зараховано – не зараховано). Позитивними оцінками для всіх форм контролю є оцінки від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою та оцінка «зараховано» за двобальною шкалою. Межею незадовільного навчання за результатами підсумкового контролю є оцінка нижче 60 балів за 100-бальною шкалою або оцінка «не зараховано» за двобальною шкалою. Отримання оцінки 60 балів та вище передбачає отримання позитивних оцінок за всіма визначеними навчальною програмою освітнього компонента обов'язковими видами поточного контролю.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента). Відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та лабораторних занять). Самостійну роботу студент виконує у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=5316>). За об'єктивних причин (напр., лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять і завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс moodle).

Політика дедлайнів. Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях.

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N405_vid_11.10.24.pdf).



Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних. Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>).

Політика трансферу кредитів. Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть додатково враховуватись інші види активності здобувача (неформальна освіта) за умов підтвердження результатів (сертифікат з зазначення обсягу кредитів, грамота учасника, призера, лауреата, інше).

Політика отримання навичок *Soft Skills*. Сьогодні не менш важливі для здобувача вищої освіти НУ «Запорізька політехніка» і *Soft Skills* («м'які навички») – універсальні непрофесійні якості, які допомагають взаємодіяти між собою в команді, спільноті, громаді незалежно від діяльності.

Засвоєння дисципліни «Основи статистичної діагностики» передбачає опанування наступних *soft skills*, які сприятимуть розвитку не лише технічної обізнаності, а й особистісних якостей студентів:

1. Критичне мислення, що формується через аналіз статистичних даних, виявлення причинно-наслідкових зв'язків, оцінювання достовірності діагностичних висновків.
2. Уважність до деталей, що розвивається під час роботи з числовими показниками, графіками, діаграмами та методами оцінювання похибок.
3. Аналітичне мислення, яке здобувається в процесі розв'язання задач на інтерпретацію результатів статистичної обробки, побудови моделей діагностики.
4. Командна робота, що стимулюється під час виконання колективних проєктів (наприклад, розробка діагностичної моделі на основі даних), де потрібно обговорювати результати та приймати узгоджені рішення.
5. Комунікаційні навички, які формуються під час презентації висновків аналізу, усного обговорення статистичних моделей, захисту результатів групової роботи.
6. Навички самостійного навчання, які підтримуються через роботу з науковими публікаціями, програмним забезпеченням для статистичної обробки, відеолекціями та онлайн-ресурсами.
7. Вміння приймати обґрунтовані рішення, що розвивається при оцінюванні якості діагностичних моделей, обранні методів аналізу залежно від цілей дослідження.



8. Цифрова грамотність, яка формується при використанні статистичних програм (наприклад, Excel), онлайн-калькуляторів, баз даних і графічних редакторів.

Ці навички не лише підвищують ефективність в рамках курсу, а й суттєво зміцнюють конкурентоспроможність випускника на ринку праці.

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.

